

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא

ח.

עין משפט
נר מצוה

סג א מיי פייט מהל'
מלוה ולוה הלכה ד
סגמ עשין דל טו"ע חו"מ
סי קט עש"ד:
סד ב כו"ט ט"ע חו"מ סי קט
עש"ד: ד ועין שם
כ"ג:
סה ג מיי פייט מהל'
מלוה ולוה הלכה א
סגמ עשין דל:
סו ד מיי פייט מהלכות
מלוה ולוה הלכה ו
סגמ עשין דל טו"ע חו"מ
סי קט עש"ד:
סז ה מיי שם הלכה ה
טו"ע ש"ע שם ס"ד:
סח ו מיי שם הלכה ו
טו"ע ש"ע שם ס"ה
ה:

רבינו הנאל

ואי אמרת בשלוי הן שמיין
תיעשה בינונית דידיה
עדיה, דיהא ליה טובא
ממנה, וידחה בעל חוב
ביבורית, ופרקי, כגון
דהוה ליה עידית ומכרה,
ותנן אין נפרעין מנכסיה
משועבדין במקום שיש
בני חורין וכו'. ואמר' הכי
נמי מיתברא דתניא
אחריתו בינונית ויבורית,
ונקיין בבינונית ובעל חוב
וכתובת אשה ביבורית.
קשיין אהורי כו', ופשוטה
היא, רבינא אמר בדעולא
קמפלו דאמי דבר תורה
בעל חוב ביבורית שנאמר
בחורין תעמוד וכו', מה
דרכי שללה להוציא
פחות שבכלים, ומה טעם
אמרו בעל חוב בבינונית,
שלא לנעול דלת בפני
לוי, האי תנא דקתני בעל
חוב בבינונית אית ליה
דעולא, והאי דקתני בעל
חוב ביבורית לית ליה
דעולא, ת"ד מברין
לאהורין] או לשלשה
כו'. הו' לו עידית ובינונית
ויבורית, ומכרן לאחד או
לשלשה כאחד כולן נכנסו
תחת הבעלים. מגבין
לנוקין מן העידית ולבעל
חוב בבינונית ולכתובת
אשה ביבורית, ואקשי'
אמאי, נימא הנחתי לך
מקום לגבות ממנו, ופרקי'
כגון שלקח עידית
באחרונה, והיינו טעמי'
דלא נבו כולהו מן העידית
משום דאמי' להו אי
שקליהו ושקליהו
כדיניכו, שפיר, ואי לא,
מהדרנא זיבורית למריה
ואמנא לכו הנחתי לכם
מקום לגבות ממנו
ושקליהו כולהו מן
הזיבורית, ואקשי' איכה

ה"ג אר"י ואר"י בשלא היתה לו עידית ומכרה הא דשויא בינונית
דידיה בעידית דעלמא הא דלא שויא בו', והא דקאמר
אר"י ואר"י כגון שלא היתה לו עידית ומכרה ו' ולא בעי למימר
דמרוייהו מיירי שלא היה לו כלל דלא"כ הוהא דמיירי דשויא בינונית
דידיה כעידית דעלמא אמאי קרי ליה

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בינונית אללא ה"ק אר"י ואר"י שלא
היתה לו עידית ומכרה כלומר לא
איירי כשהיתה לו עידית ומכרה אללא
בדלא מיירי שלא היתה לו מעולם
והדא מיירי כשהיתה לו ועדיין יש
לו ואין צריך לזקומי כשמכר
שום שדה וסברי מרוייהו שזל עולם
הן שמין:

ואי בעית אימא אר"י ואר"י כשהיתה
בינונית שלא בבינונית דעלמא,
ולא גרס כעידית דעלמא דכיון דקאי
אשלא היתה לו עידית אמאי קרי
ליה בינונית כיון דהוה עדיית דידיה
ודעלמא ועוד דלא"כ היכי מתוקמא
ההיא דקתני מוקין ז"ח צ"ח צ"ח צ"ח
צ"ח למ"ד בשלו הן שמין צ"ח למ"ד
שזל עולם הן שמין:

ב"ר לית ליה תקנתא דעולא,
דוקא היכא דלית ליה עדיית
דהוה האזי בינונית עדיית לדידיה
מדנקט בינונית וזבורית משמע דלי
אית ליה עדיית גזי צ"ח צ"ח צ"ח צ"ח
וקסברי כיון דלית ליה אללא בינונית
ויזבורית ואו דשיין כאלן טעמא
דלמך דהנזקין (גיטין מט:): מפני מה
צ"ח אין דינו צעדיית כדי שלא יראה
שדה נאה ודירה נאה לחצירו וילמך
אקפון וחלונו כדי שגאנה אותה בחוץ:
ב"ר דרבו ש"א אדם להוציא פחות
שבכלים. א"ע"ג דשליט צ"ד
היה מוציא לא היה מוציא אללא מנה
שלהו נותן לו:

להוציא פחות שבכלים. וא"ת
אפי' פחות שכלים
מיטב הוא כדלמך לעיל כל מיני
מיטב הוא וי"ל כשמוציא כלים דרכו
להוציא הגרוע וכשמוציא קרקע נמי
דרכו להוציא זיבורית ונראה דהלכה
דבשלו הן שמין דהכי אית ליה לרי"ג
בכתובת (דף ק:):

ב"ר נכנסו תחת הבעלים. וא"ת [ב]
והא מוקין מלוה על פה
נינהו ומלוה על פה לא גזי
ממשעבדי וי"ל דכשעמד דין
כמלוה בשטר דמיא כדלמך בהגוזל
בתרא (לקמן ק"ט) וצממה דוכמין [ג]
אי נמי מלוה הכתובה בתורה
ככתובה בשטר דמיא וחייב:
אין לו גובה משלפניו, אומר ריב"א
ששם ב"ר כולם צבת אחת כל

עידים וזיבורים נוקין צעדיית ובעל חוב וכסופה אשה זיבורית.
מלאווייתא צ"ח זיבורית כדלקמן ורצנן הוא דתקון ליה צעדיית
משום נעילת דלת ללוין והיכא דלית ליה בינונית ליתא לתקנתא:
עשה בינונית שלו כעדיית. דהא מיטב היא לו: ומכרה. לאמר
הלוהא דלישתעבדא ליה בינונית
לצ"ח מעיקרא בעוד שהיתה עדיית
צ"ד: אר"י ואר"י שלא היסה לו
עדיית. והכ"ע שזל עולם הן שמין:
ולא קשיא כו'. הא דקתני צ"ח
וכתובה אשה זיבורית דשויא בינונית
דידיה כעדיית דעלמא: אר"י ואר"י
דגוון שהיסה בינונית שלו כבינונית
דעלמא. ולא היתה לו עדיית מתחילה
וצהא פליגי דתנא דמתניתא קמיייתא
סבר שזל עולם הן שמין ואמטו להכי
שקיל צ"ח צעדיית כדיניה ואר"י
סבר בשלו הן שמין. ל"א גרסינן
אר"י ואר"י כגון שהיסה בינונית שלו
כעדיית דעלמא ומפרשין ליה הכי
אר"י ואר"י כשהיסה לו עדיית ומכרה
וצהא פליגי דתנא דמתניתא קמיייתא
סבר בשלו הן שמין וכיון דלדידיה
הוא בינונית א"ע"ג דלעלמא עדיית
מיניה משלם ותנא דצ"ח צ"ח צ"ח
שזל עולם הן שמין. ותפוס לשון
ראשון: דעולא קמיפלגי. תנא
במרא לית ליה תקנתא דעולא אללא
במרא קרא אזיל ואפילו הוה ליה נמי
עדיית דהשתא הוא ליה בינונית
גמורה צ"ח לדידיה צ"ח לעלמא אפילו
הכי ס"ל דלשקול צ"ח מבינונית:
מכרן לא' או לג' בני אדם. צ"ח א'
מי שהיה עליו נוקין וכתובה אשה
וצ"ח והיו לו עדיית ובינונית וזיבורית:
נון נכנסו תחת הבעלים. נכנסו
הלקוחות כדי המוכר ומי שלקח
עדיית יפרע לניוק ולוקח בינונית
ישלם את החוב ולוקח זיבורית את
הכתובה: מן האחרון. דאפי' שקלו
קמאי עדיית ובינונית מני' מדתן להו
הלקוחות לנוקין וצ"ח אללא זיבורית
דלמך הנחתי לך מקום לגבות הימנו
ותנן במסכת גיטין (דף מה:): אין
נפרעים מנכסיה משועבדין במקום
שיש בני חורין ואפי' הן זיבורית וכי
זכון הני תרי קמאי אשתיר זיבורית
צני חורין וא"ע"פ דהדר אזדבנא
במרא בתרא אזלינן: אין לו. כדי
סיפוק שלשתן שאין אותו קרקע שיה
כל כך: וזה. המותר משלפניו:
אילימא צבת אחת. בשטר אחד:
השפא לג' דאיכא למימר חד מינייהו
קדיש. שזה לקח בנזקק והללו שנים
צערב ומני' למיטען הנחתי לך מקום:
אמרם נכנסו תחת הבעלים. הואיל

ואין ניכר בשטר המוכר מי לקח ראשון: אללא צוב אחר זה. צ'ג'
נימא: לימא. האי לוקח אחד: הנחתי לך מקום לגבות.
כי היכי דניילו כולהו בחד זיבורית: שלקח עדיית בנזקק. ונראה
דניחא ליה למיתב להו כדיניהו ולא ליילו בחד עדיית: גיבזו
מעדיית. כלומר מעדיית שנשארה צת חורין צ"ח הלקוחות
והוטל שיעבודן עליה: ואי לא מהדרנא לשטרע דזיבורית
למריה. כי היכי דמהדרו למיגבא מיניה דאין נפרעין מנכסיה
משועבדין במקום שיש בני חורין: אי הכי. דמשום האי טעמא הוא:

תורה אור השלם
1. בחורין תעמוד והאיש
אשר אתה נשאה בו יוציא
אלריך את העבט
החורין: דברים כד יא

הנהגות הגר"א

[א] תו"ם ד"ה מר בו
דשיין כאלן כו'. י"ב אלל
הראב"ד פי' דכ"ע בשלו
הן שמין ומי' צעדיית
לית לי' דעולא וספיקא
ליה כ"ע דלמך בהנזקין
מ"מ כו' ואלן כיון שהיא
בינונית דעלמא לית
השתא ואקמיהא אלאויה.
ואכן קיימא לן טעמא.
(ושבג"ה) חו"מ סי' ס"ג
ק"צ: [ב] ד"ה חו"מ
וא"ת כו' י"ב כל ז'
לשטרעם נקדושין יג' ב'
אלל לפי ה"ר"ג א"י
לזה ד"ר' מודה במלוה
הכתובה במורה ושיין רב"א
(ועמ"ש רבינו צ"ח צ"ח צ"ח
שם ס"ק ט"ט):

מוסף רש"י

מה דרכו של אדם
להוציא לחורין. לפיכך
פחות שבכלים. שמלוה
לא יפרע עדיית (גיטין י.)

הקודם בשטר גובה מן האחרון תחילה ואם נוקין קדמו גובה מן
האחרון אפי' היא זיבורית ואם צא צ"ח אחריו יגבה נמי מן האחרון
אם יש לו ואם אין לו גובה משלפניו ואפי' מן העדיית והאשה
משלפני פניו ואפי' הן עדיית:
דאיכא למימר דחד מינייהו קדיים. דאין צבורית שעות
אללא ציבורית:
מכרן לאחד בבת אחת מיביעיא. השתא לא חסיק אדעתיה טעמא
דאי שמתק דלפילו כתוב הכל בשטר אחד יכול לכבוש
השטר ולהחזיר הזיבורית לבעלים כאלו לא קנה מעולם:
אין שותקת בו' ואי לא מהדרנא שטרע דזיבורית למריה. א"ע"ג דכלאו
הכי אשה גזיאל מבינונית כחו מני' א"ל לכוי תהדר דהא השתא נמי
מפיקע כחה אללא צ"ח לא מני' דלישקול זיבורית מטעם דאי שמתק דכיון
דמפיקע כחו מני' א"ל לכוי תהדר דהא השתא נמי
מזיבורית אתה רוצה ליתן לי לך לא פריך בצמון אללא מנוקין ולא מנ"ס
כדיפיש הקונטרס [ועי' מוספות יבמות ה: ד"ה דלמך:]
בדימתי

ואין ניכר בשטר המוכר מי לקח ראשון: אללא צוב אחר זה. צ'ג'
נימא: לימא. האי לוקח אחד: הנחתי לך מקום לגבות.
כי היכי דניילו כולהו בחד זיבורית: שלקח עדיית בנזקק. ונראה
דניחא ליה למיתב להו כדיניהו ולא ליילו בחד עדיית: גיבזו
מעדיית. כלומר מעדיית שנשארה צת חורין צ"ח הלקוחות
והוטל שיעבודן עליה: ואי לא מהדרנא לשטרע דזיבורית
למריה. כי היכי דמהדרו למיגבא מיניה דאין נפרעין מנכסיה
משועבדין במקום שיש בני חורין: אי הכי. דמשום האי טעמא הוא:

ואין שותקת בו' ואי לא מהדרנא שטרע דזיבורית למריה. א"ע"ג דכלאו
הכי אשה גזיאל מבינונית כחו מני' א"ל לכוי תהדר דהא השתא נמי
מפיקע כחה אללא צ"ח לא מני' דלישקול זיבורית מטעם דאי שמתק דכיון
דמפיקע כחו מני' א"ל לכוי תהדר דהא השתא נמי
מזיבורית אתה רוצה ליתן לי לך לא פריך בצמון אללא מנוקין ולא מנ"ס
כדיפיש הקונטרס [ועי' מוספות יבמות ה: ד"ה דלמך:]
בדימתי